МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ, НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОДА
ВСП «ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ, ПРАВА ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»
ПЗВО «КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ПОДАТКОВИЙ ІНСТИТУТ»
Циклова комісія загальноосвітніх та фахових дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директорка коледжу
_____Вікторія САВЧУК
«_____»_____ 2026 року

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з навчальної дисципліни
«Цивільне та сімейне право»
для підготовки фахових молодших бакалаврів
галузі знань D Бізнес, адміністрування та право,
спеціальності D6 Секретарська та офісна справа

м. Кам'янець-Подільський
2026 р.

Робоча навчальна програма з дисципліни «Цивільне та сімейне право» складена на основі навчальної програми, затвердженої 2026 року.

Укладач: викладач юридичних дисциплін Владислав БЛАЖКО

Рецензент: Людмила КАТУШИНСЬКА викладач-методист ВСП «Кам’янець-Подільський фаховий коледж закладу вищої освіти «Подільський державний університет»

Навчальну програму схвалено на засіданні циклової комісії загальноосвітніх та фахових дисциплін

Протокол від «01» вересня 2026 року № 1.

Голова циклової комісії _____ Сергій ГНАТЕНКО

Заступниця директорки
з навчальної роботи _____ Юлія БОЙЧУК

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, освітньо-професійний ступінь</td><td>Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 4</td><td>Галузь знань
D Бізнес, адміністрування та право
(шифр і назва)</td><td>Обов’язкова</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Змістових модулів – 2</td><td rowspan="5">Спеціальність (професійне спрямування):
D6 Секретарська та офісна справа</td><td>Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>4-й</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Індивідуальне науково-дослідне завдання
реферат / публікація статті</td><td rowspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 120</td></tr>
<tr><td>7-й</td></tr>
<tr><td rowspan="11">Навчальних годин для денної форми навчання:
аудиторних – 60
самостійної роботи студента – 60</td><td rowspan="11">Освітньо-професійний ступінь:
<u>фаховий молодший бакалавр</u></td><td>Лекції</td></tr>
<tr><td>30 год.</td></tr>
<tr><td>Семінарські</td></tr>
<tr><td>30 год.</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>30 год.</td></tr>
<tr><td>Консультації:</td></tr>
<tr><td>2 год.</td></tr>
<tr><td>Вид контролю:</td></tr>
<tr><td>Екзамен</td></tr>
</table>

Примітка.
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:
для денної форми навчання **– 60 / 30 (67% / 33%)**

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Актуальність дисципліни полягає в її здатності забезпечувати правовий захист та регулювати ключові аспекти громадянських та сімейних відносин, сприяючи справедливості, стабільності сімей, а також враховуючи зміни у суспільстві та міжнародному вимірі, що робить її надзвичайно важливою як для громадян, так і для фахівців у сфері права і соціальних наук.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: саме цивільне та сімейнне право в усіх його відомих науці виявленнях: а) галузі права; б) системи законодавства; в) науки.

Мета курсу «Цивільне та сімейне право» полягає у засвоєнні здобувачами фахової передвищої освіти теоретичних знань з цивільного та сімейного права та здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній правничій діяльності.

*Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Цивільне та сімейне право» є: засвоєння студентами змісту цивільно-правових інститутів, об'єктивні закономірності їх розвитку, а також суть цивільно-правових категорій, передбачених у цивільному законодавстві (у тому числі й таких складних, як поняття майнових та цивільно-правових відносин, цивільно-правової відповідальності, права власності тощо).*

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК3.Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК7.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Спеціальні компетентності:
- СК3.Здатність застосовувати знання основних засад та інститутів національного права.
- СК5.Здатність надавати консультації з типових правових питань.

- СК7.Здатність до самовизначення та самореалізації у правничій діяльності.
- СК8. Здатність критично мислити в процесі системного аналізу правових явищ і фактів.
- СК 13. Уміння самостійно розробляти проєкти процесуальних документів у справах цивільної юрисдикції та здатність орієнтуватися у нормативних актах, які складають правове регулювання порядку розгляду справи в цивільному судочинстві.
- Результати навчання:
- РН1.Знати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.
- РН2.Здійснювати письмову та усну професійну комунікацію державною мовою, правильно вживати правничу термінологію.
- РН13.Встановлювати ділові комунікації між учасниками професійної діяльності.
- РН 20. Формування навичок складання професійних текстів, фахової документації.
- РН 22. Набуття необхідного рівня знань щодо суб’єктів трудових відносин, застосовувати теоретичні знання та нормативно-правову базу з цивільного права для врегулювання трудових правовідносин.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕМА 1. СІМЕЙНЕ ПРАВО ЯК ГАЛУЗЬ ПРИВАТНОГО ПРАВА

План лекційного заняття

1. Поняття сімейного права
2. Предмет і метод сімейного права
3. Принципи та функції сімейного права

План практичного заняття

1. Поняття сімейного права
2. Предмет і метод сімейного права
3. Принципи та функції сімейного права
4. Джерела правового регулювання сімейних відносин

Самостійна робота

Аналогія в сімейному праві. Дія норм сімейного права

ТЕМА 2. СІМЕЙНІ ПРАВОВІДНОСИНИ

План лекційного заняття

1. Сім’я як об’єкт правового регулювання. Право на сім’ю
2. Поняття, види та структура сімейних правовідносин
3. Підстави виникнення, зміни та припинення сімейних правовідносин

План практичного заняття

1. Сім’я як об’єкт правового регулювання. Право на сім’ю
2. Поняття, види та структура сімейних правовідносин
3. Підстави виникнення, зміни та припинення сімейних правовідносин
4. Здійснення сімейних прав і виконання сімейних обов’язків
5. Захист сімейних прав та інтересів

Самостійна робота

Строки в сімейному праві

ТЕМА 3. ШЛЮБ

План лекційного заняття

1. Поняття та правова природа шлюбу
2. Умови укладення шлюбу

План практичного заняття

1. Поняття та правова природа шлюбу
2. Умови укладення шлюбу
3. Державна реєстрація шлюбу та її правові наслідки

Самостійна робота

Недійсність шлюбу

ТЕМА 4. ОСОБИСТІ НЕМАЙНОВІ ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ПОДРУЖЖЯ

План лекційного заняття

1. Поняття і загальна характеристика особистих немайнових прав та обов'язків подружжя
2. Зміст особистих немайнових прав та обов'язків подружжя

План практичного заняття

1. Поняття і загальна характеристика особистих немайнових прав та обов'язків подружжя
2. Зміст особистих немайнових прав та обов'язків подружжя

Самостійна робота

Інші особисті немайнові права подружжя

ТЕМА 5. МАЙНОВІ ПРАВОВІДНОСИНИ ПОДРУЖЖЯ

План лекційного заняття

1. Загальна характеристика майнових правовідносин подружжя
2. Право особистої приватної власності дружини та чоловіка

План практичного заняття

1. Загальна характеристика майнових правовідносин подружжя
2. Право особистої приватної власності дружини та чоловіка
3. Право спільної сумісної власності подружжя
4. Поділ спільного майна подружжя

Самостійна робота

Договірний режим майна подружжя

ТЕМА 6. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ПОДРУЖЖЯ ПО УТРИМАННЮ

План лекційного заняття

1. Загальна характеристика аліментних зобов'язань
2. Підстави виникнення між подружжям обов'язків з утримання
3. Право на утримання після розірвання шлюбу

План практичного заняття

1. Загальна характеристика аліментних зобов'язань
2. Підстави виникнення між подружжям обов'язків з утримання
3. Право на утримання після розірвання шлюбу
4. Припинення права одного з подружжя на утримання

Самостійна робота

Договір подружжя про надання утримання

ТЕМА 7. ШЛЮБНИЙ ДОГОВІР

План лекційного заняття

1. Поняття шлюбного договору
2. Суб'єкти та порядок укладення шлюбного договору

План практичного заняття

1. Поняття шлюбного договору
2. Суб'єкти та порядок укладення шлюбного договору
3. Зміст шлюбного договору
4. **Модульна контрольна робота №1**

Самостійна робота

Підстави, порядок і правові наслідки зміни умов, припинення та визнання недійсним шлюбного договору

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ТЕМА 8. ПРИПИНЕННЯ ШЛЮБУ

План лекційного заняття

1. Поняття та підстави припинення шлюбу
2. Розірвання шлюбу в органах державної реєстрації актів цивільного стану та в суді

План практичного заняття

1. Поняття та підстави припинення шлюбу
2. Розірвання шлюбу в органах державної реєстрації актів цивільного стану та в суді
3. Правові наслідки припинення шлюбу

Самостійна робота

Режим окремого проживання подружжя

ТЕМА 9. ВИЗНАЧЕННЯ ПОХОДЖЕННЯ ДИТИНИ

План лекційного заняття

1. Поняття батьківських правовідносин та підстави їх виникнення
2. Загальні правила визначення походження дитини. Визначення походження дитини від матері та батька, які перебувають у шлюбі між собою

План практичного заняття

1. Поняття батьківських правовідносин та підстави їх виникнення
2. Загальні правила визначення походження дитини. Визначення походження дитини від матері та батька, які перебувають у шлюбі між собою
3. Визначення походження дитини, батьки якої не перебувають у шлюбі між собою. Встановлення факту батьківства (материнства)
4. Оспорювання батьківства (материнства)

Самостійна робота

Загальні правила реєстрації народження дитини

ТЕМА 10. ОСОБИСТІ НЕМАЙНОВІ ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ БАТЬКІВ І ДІТЕЙ

План лекційного заняття

1. Особливості та зміст особистих немайнових прав та обов'язків батьків і дітей
2. Спори про дітей

План практичного заняття

1. Особливості та зміст особистих немайнових прав та обов'язків батьків і дітей
2. Спори про дітей
3. Підстави і наслідки позбавлення батьків батьківських прав

Самостійна робота

Відібрання дитини від батьків без позбавлення батьків батьківських прав

ТЕМА 11. МАЙНОВІ ПРАВОВІДНОСИНИ БАТЬКІВ І ДІТЕЙ

План лекційного заняття

1. Поняття майнових правовідносин між батьками та дітьми. Управління майном дитини
2. Правовідносини батьків і дітей щодо утримання

План практичного заняття

1. Поняття майнових правовідносин між батьками та дітьми. Управління майном дитини
2. Правовідносини батьків і дітей щодо утримання
3. Обов'язок батьків утримувати повнолітніх дочку, сина та його виконання

Самостійна робота

Обов'язок повнолітніх дочки, сина утримувати батьків та його виконання

ТЕМА 12. ПРАВОВІДНОСИНИ ІНШИХ ЧЛЕНІВ СІМ'Ї ТА РОДИЧІВ

План лекційного заняття

1. Особисті немайнові правовідносини інших членів сім'ї та родичів
2. Обов'язок по утриманню інших членів сім'ї та родичів

План практичного заняття

1. Особисті немайнові правовідносини інших членів сім'ї та родичів
2. Обов'язок по утриманню інших членів сім'ї та родичів

ТЕМА 13. УСИНОВЛЕННЯ

План лекційного заняття

1. Поняття та сутність усиновлення
2. Умови усиновлення. Таємниця усиновлення
3. Порядок і правові наслідки усиновлення

План практичного заняття

1. Поняття та сутність усиновлення
2. Умови усиновлення. Таємниця усиновлення
3. Порядок і правові наслідки усиновлення
4. Скасування усиновлення
5. Визнання усиновлення

Самостійна робота

Особливості усиновлення дітей громадянами України, які проживають за її межами, та іноземцями

ТЕМА 14. ІНШІ ФОРМИ ВЛАШТУВАННЯ ДІТЕЙ-СИРІТ І ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ

План лекційного заняття

1. Опіка та піклування над дітьми
2. Патронат над дітьми

План практичного заняття

1. Опіка та піклування над дітьми
2. Патронат над дітьми
3. Прийомна сім’я

Самостійна робота

Дитячий будинок сімейного типу

ТЕМА 15. ЗАСТОСУВАННЯ СІМЕЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО ВІДНОСИН ЗА УЧАСТІ ІНОЗЕМНИХ ОСІБ ТА ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА

План лекційного заняття

1. Особливості правового регулювання сімейних відносин з іноземним елементом
2. Колізійне регулювання укладення та припинення шлюбу
3. Колізійне регулювання сімейних правовідносин подружжя

План практичного заняття

1. Особливості правового регулювання сімейних відносин з іноземним елементом
2. Колізійне регулювання укладення та припинення шлюбу
3. Колізійне регулювання сімейних правовідносин подружжя
4. Колізійне регулювання правовідносин між подружжям і дітьми та іншими родичами

5. Модульна контрольна робота №2

Самостійна робота

Колізійне регулювання міжнародних опіки та піклування і усиновлення

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми	Всього	Кількість годин			
			Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота
	Змістовий модуль 1	**44**	**14**	**14**	**16**	**-**
1	СІМЕЙНЕ ПРАВО ЯК ГАЛУЗЬ ПРИВАТНОГО ПРАВА	6	2	2	2	-
2	СІМЕЙНІ ПРАВОВІДНОСИНИ	6	2	2	2	-
3	ШЛЮБ	6	2	2	2	-
4	ОСОБИСТІ НЕМАЙНОВІ ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ПОДРУЖЖЯ	8	2	2	4	-
5	МАЙНОВІ ПРАВОВІДНОСИНИ ПОДРУЖЖЯ	6	2	2	2	-
6	ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ПОДРУЖЖЯ ПО УТРИМАННЮ	6	2	2	2	-
7	ШЛЮБНИЙ ДОГОВІР	6	2	2	2	-
	Змістовий модуль 2	**46**	**16**	**16**	**14**	**-**
8	ПРИПИНЕННЯ ШЛЮБУ	6	2	2	2	-
9	ВИЗНАЧЕННЯ ПОХОДЖЕННЯ ДИТИНИ	6	2	2	2	-
10	ОСОБИСТІ НЕМАЙНОВІ ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ БАТЬКІВ І ДІТЕЙ	6	2	2	2	-
11	МАЙНОВІ ПРАВОВІДНОСИНИ БАТЬКІВ І ДІТЕЙ	6	2	2	2	-
12	ПРАВОВІДНОСИНИ ІНШИХ ЧЛЕНІВ СІМ'Ї ТА РОДИЧІВ	4	2	2	-	-

13	**УСИНОВЛЕННЯ**	**6**	**2**	**2**	**2**	**-**
14	**ІНШІ ФОРМИ ВЛАШТУВАННЯ ДІТЕЙ-СИРІТ І ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ**	**6**	**2**	**2**	**2**	**-**
15	**ЗАСТОСУВАННЯ СІМЕЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО ВІДНОСИН ЗА УЧАСТІ ІНОЗЕМНИХ ОСІБ ТА ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА**	**6**	**2**	**2**	**2**	**-**
Всього		**90**	**30**	**30**	**30**	**-**

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
1.	Сімейне право як галузь приватного права	2
2.	Сімейні правовідносини	2
3.	Шлюб	2
4.	Особисті немайнові права та обов’язки подружжя	2
5.	Майнові правовідносини подружжя	2
6.	Права та обов’язки подружжя по утриманню	2
7.	Шлюбний договір	2
8.	Припинення шлюбу	2
9.	Визначення походження дитини	2
10.	Особисті немайнові праа та обов’язки батьків і дітей	2
11.	Майнові правовідносини батьків і дітей	2
12.	Правовідносини інших членів сім’ї та родичів	2
13.	Усиновлення	2
14.	Інші форми влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених бітьківського піклування	2
15.	Застосування сімейного законодавства до відносин за участі іноземних осіб та осіб без громадянства	2

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
	Не передбачено	

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
	Не передбачено	

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
1.	Сімейне право як галузь приватного права	2
2.	Сімейні правовідносини	2
3.	Шлюб	2
4.	Особисті немайнові права та обов’язки подружжя	4
5.	Майнові правовідносини подружжя	2
6.	Права та обов’язки подружжя по утриманню	2
7.	Шлюбний договір	2
8.	Припинення шлюбу	2
9.	Визначення походження дитини	2
10.	Особисті немайнові праа та обов’язки батьків і дітей	2
11.	Майнові правовідносини батьків і дітей	2
12.	Усиновлення	2
13.	Інші форми влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених бітьківського піклування	2
14.	Застосування сімейного законодавства до відносин за участі іноземних осіб та осіб без громадянства	2

9. КОНСУЛЬТАЦІЇ

Перед кожним екзаменом обов'язково, відповідно до розкладу, проводиться консультація, на якій викладач має довести до відома студентів:

- дату, час початку екзамену, аудиторію;
- правила проведення екзамену і перелік матеріалів, якими дозволено користуватися під час екзамену;
- нагадати критерії оцінювання;
- повідомити студентам їх успішність за результатами роботи в семестрі;
- оголосити недопущених до екзамену (за наявності);
- відповісти на запитання студентів.

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовуються словесні та наочні методи навчання. Ці методи спрямовані на передачу і засвоєння студентами знань з формуванням у них умінь і навичок.

Словесні методи навчання

Головна їх особливість у тому, що інформація подається студентам через слово викладача, а сприймання її здійснюється у процесі слухання її. Цей метод може мати дві форми: евристичну (запитальну) — бесіда; та акроматичну (викладальну) — пояснення, розповідь, лекція, робота з підручником.

Бесіда — діалогічний метод навчання, за якого викладач із допомогою вдало поставлених питань спонукає студента відтворювати раніше набуті знання, робити самостійні висновки-узагальнення на основі засвоєного фактичного матеріалу.

Вона є одним із активних методів навчання і реалізується за допомогою чотирьох типів дидактичного діалогу: “викладач — студент”, “студент — студент”, “студент — підручник”.

Більш поширеними є наступні типи діалогу: “викладач — студент” та, які використовують у найактивніших формах бесіди: парній і груповій роботі на лекційних і практичних заняттях.

Пояснення — словесне тлумачення понять, явищ, слів, термінів, принципів дій, прикладів тощо.

Головне його завдання — розкриття причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей розвитку природи, суспільства, людського мислення. Оскільки матеріал можна пояснювати різними логічними шляхами або способами міркування, пояснення може бути індуктивним або дедуктивним.

Індукція — спосіб міркування, при якому висновок отримують на основі аналізу окремих фактів. Індуктивне пояснення забезпечує можливість переходу від одиничних фактів до загальних положень.

Дедукція — спосіб міркування, за якого частковий висновок робиться лише логічним шляхом від загальних положень. Дедуктивні методи зводяться до вивчення спершу загальних положень (законів, правил, формул та ін.), а потім — часткових випадків або виявів загального положення.

Лекція — інформативно-доказовий виклад великого за обсягом, складного за логічною побудовою навчального матеріалу.

Лекція відрізняється строгістю викладу. Читання лекцій передбачає ретельну підготовку викладача: визначення мети, складання чіткого плану, добір теоретичного й наочного матеріалу, логічний і послідовний виклад інформації. За призначенням лекції поділяють на: вступні (дають загальне уявлення про завдання, зміст дисципліни, розкривають структуру і логіку розвитку конкретної галузі науки, сприяють розвитку в учнів інтересу до предмета з метою його творчого засвоєння); тематичні (присвячують розкриттю конкретних тем навчальної програми); оглядові (головне завдання полягає у сприянні належного взаємозв'язку і наступності між теоретичними знаннями і практичними вміннями та навичками студентів. Читають перед іспитами (установча), виконанням практичних, творчих, самостійних робіт); заключні (підбивають підсумки вивченого матеріалу через виділення вузлових питань, зосередження уваги на практичному значенні здобутих знань; стимулюють інтерес учнів до вивчення дисципліни). Лекція за своєю суттю завжди діалогічна, вимагає від викладача врахування інтересів, настроїв, інформованості студентів. Науковий і фактичний матеріал її повинен відображати вузлові питання дисципліни. Готуючись до лекції, необхідно передбачити можливі запитання студентів.

Робота з підручником. Ця робота полягає в самостійному опрацюванні студентами друкованого тексту, що дає їм змогу глибоко осмислити навчальний матеріал, закріпити його, виявити самостійність у навчанні.

Самостійна робота студентів з підручником — один з найважливіших методів набуття систематичних, міцних і ґрунтовних знань. Вона більше, ніж будь-які інші методи, залежить від вікових особливостей студентів та рівня їхнього розвитку.

Наочні методи навчання

До наочних методів навчання належать: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.

Метод ілюстрування — оснащення ілюстраціями статичної (нерухомої) наочності, плакатів, малюнків, картин, карт, схем та ін.

Метод демонстрування — показ рухомих засобів наочності, приладів, дослідів, технічних установок, використання персонального комп’ютера та програмного забезпечення тощо.

Самостійне спостереження — безпосереднє споглядання та сприймання інформації. Активна і діяльна сутність людини вимагає, щоб студент здобував знання не тільки з книг, а й безпосередньо з життя, власних спостережень і дослідів.

11. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Практичне заняття: усне опитування, взаємоконтроль, рецензування та обговорення рефератів.

Самостійна робота: перевірка конспектів лекцій (тези), перевірка рефератів за запропонованими викладачем питаннями нового матеріалу,

індивідуальна співбесіда, проведення навчальних конкурсів, олімпіад на краще знання навчальної дисципліни, кращого із спеціальності.

Система контролю знань студентів з дисципліни «Цивільне та сімейне право» включає в себе **поточний** і **підсумковий** контроль знань студентів. Зазначені форми контролю тісно взаємопов'язані й організовуються так, щоб стимулювати ефективну самостійну роботу студентів протягом семестру і забезпечити об'єктивне оцінювання їхніх знань.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок проведення робіт, умінь самостійно опрацьовувати навчальний матеріал, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь представити певний матеріал.

Об'єктами поточного контролю знань студента є:

✔ систематичність та активність роботи протягом семестру;

✔ виконання завдань для самостійного опрацювання;

✔ виконання завдань підсумкового контролю.

Систематичність і активність роботи студента впродовж семестру контролюється й оцінюється за такими видами робіт:

- відвідування практичних занять;
- рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних заняттях;
- активність під час обговорення питань, винесених на практичні заняття;

Контролю і оцінюванню *виконання завдань для самостійного опрацювання* підлягають:

- поглиблене вивчення (самостійне опрацювання) тем у цілому чи окремих питань;
- виконання домашніх завдань;
- виконання індивідуальних ситуаційних завдань;

12. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА РЕЙТИНГОВОЮ СИСТЕМОЮ

Робота над курсом передбачає аудиторне (лекційні та практичні заняття), самостійне опрацювання матеріалу. Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за допомогою двох модульних контролів.

Кожен вид навчальної діяльності студента (аудиторна робота, самостійна робота) в межах залікового кредиту оцінюється і має питому частку в підсумковій оцінці. При цьому використовуються наступні методи оцінювання:

1) оцінення практичних робіт;
3) оцінка за самостійну роботу;
4) оцінка за контрольні роботи.

Враховується дисциплінованість студента: за несвоєчасність виконання завдань студентом кількість запланованих з даної теми балів може бути зменшена.

При підсумковому контролі знань по кожному змістовому модулю враховується загальна кількість балів, отриманих студентом в межах змістового модуля. При семестровому підсумковому контролі враховується сумарна кількість балів, отриманих студентом за модуль: змістові модулі, заплановані у даному семестрі.

<table>
<tr><td colspan="5">• Розподіл балів при підсумковому контролі – екзамен</td><td></td><td rowspan="2">Загальна кількість балів</td></tr>
<tr><td colspan="3">Поточний контроль – 50 балів</td><td rowspan="2">Самостійна робота та індивідуальні завдання – 10 балів</td><td rowspan="2">Підсумковий контроль – 40 балів</td></tr>
<tr><td colspan="2">Змістовий модуль 1</td><td colspan="2">Змістовий модуль 2</td></tr>
<tr><td rowspan="2">За роботу на практичних/семінарських заняттях студент може отримати максимально 20 балів</td><td>МКР</td><td rowspan="2">За роботу на практичних/семінарських заняттях студент може отримати максимально 20 балів</td><td>МКР</td><td>Реферат або наукова публікація</td><td>Екзамен</td><td rowspan="3">100 балів</td></tr>
<tr><td>5 балів</td><td>5 балів</td><td>10 балів</td><td>40 балів</td></tr>
<tr><td colspan="2">Разом за перший змістовий модуль – 25 балів</td><td colspan="2">Разом за другий змістовий модуль – 25 балів</td><td>10 балів</td><td>40 балів</td></tr>
</table>

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою	Оцінка за розширеною шкалою	Еквівалент оцінки за п’ятибальною шкалою
A	90-100	відмінно	5
B	82-89	дуже добре	4,5
C	74-81	добре	4
D	64-73	задовільно	3
E	60-63	достатньо	
FX	35-59	незадовільно	2
F	0-34	неприйнятно	

13.МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1.Витяг з навчального плану
2.Навчальна програма з дисципліни
3.Робоча навчальна програма з дисципліни
4.Конспекти (тези) лекцій з дисципліни (розгорнутий конспект)
5.Плани занять (лекційних, практичних)
6.Методичні вказівки до семінарських занять

7.Завдання для модульних контрольних робіт (МКР)
8.Перелік питань до екзамену (семестровий контроль)
9.Тестові завдання з дисципліни
10.Перелік тем для рефератів
11.Навчально-методичні матеріали для самостійного вивчення дисципліни

14. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дзера О. В., Кузнєцова Н. С., Сибільов М. М. Сімейне право України : підручник. 3-є вид., перероб. і допов. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 456 с.
2. Грек Б. Б. Сімейне право України : навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2022. 312 с.
3. Ромовська З. В. Українське сімейне право : підручник. 5-те вид., оновл. Київ : Алерта, 2021. 528 с.
4. Харитонова О. І. Сімейне право України : курс лекцій. Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова, 2020. 240 с.
5. Жилінкова І. В. Шлюбний договір у сімейному праві України : монографія. Харків : Право, 2022. 284 с.
6. Майданик Р. А. Сімейне право України : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2023. 640 с.
7. Коментар до Сімейного кодексу України : наук.-практ. видання / за ред. Р. О. Стефанчука. Київ : Алерта, 2021. 752 с.
8. Сімейне право України : практикум / за ред. Л. М. Шевченко. Харків : Право, 2020. 216 с.
9. Гнатюк О. С. Усиновлення та інші форми влаштування дітей-сиріт : монографія. Львів : ЛДУВС, 2021. 300 с.
10. Бабій І. В. Правове регулювання припинення шлюбу в Україні : монографія. Київ : Наукова думка, 2022. 268 с.
11. Андрусишин Б. І. Майнові правовідносини подружжя : навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 188 с.
12. Шевченко Л. М., Дудченко В. В. Сімейне право : навчально-методичний посібник. Харків : Право, 2020. 144 с.
13. Дякович М. В. Визначення походження дитини в сімейному праві України : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2023. 256 с.
14. Коссак В. М. Сімейне право України : підручник. 2-ге вид., перероб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2022. 420 с.

15. Сімейне право України : навч. посібник / кол. авт.; за ред. О. І. Харитонової. Одеса : Юридична література, 2021. 280 с.